

fică și în înfățișarea ei fizică: femeia altădată umilă capătă forță și elan, pare luminată dinauntru de conștiința unei noi demnități, trece în rîndul activiștilor.

În *Ancheta*, a treia parte a trilogiei, a cărei acțiune se petrece în 1948, Maria a devenit o militantă, alături de tovarășii ei — Axinte, curajosul muncitor căpitan, Rada, tînărul Ștefan și profesorul Banu.

Desigur, i-am păstrat datele temperamentale esențiale, modificînd însă unele trăsături și adăugînd altele, potrivit sugestiilor textului, firește: urcînd o nouă treaptă, Maria Iliescu, femeie cu inima caldă și limba ascuțită, permanent preocupată de treburile obștești, apare așa cum o prezintă de altfel și Ștefan: „A fost țesătoare, a luptat cu arma în mînă

împotriva fascismului, iar acum are o muncă politică și o poți găsi acolo unde e greu: «La descurcatul Țelurilor»”.

Aș vrea să mai adaug că am avut marea bucurie de a juca alături de parteneri care au făcut creații de neuitat: Grigore Vasiliu-Bîrlig, Marcel Anghelescu, Emil Botta, Costache Antoniu, Natașa Alexandra, Aurel Munteanu, Eugenia Popovici, Ion Finteșteanu și mulți alții. Regizorul Mihai Berechet a fost foarte inspirat în alegerea distribuțiilor și a știut să realizeze acea atmosferă creatoare, stimulatorie pentru toți. Decorul lui Mihai Tofan — funcțional, frumos, sugestiv — ne-a ajutat mult în realizarea spectacolelor.

TATIANA IEKEL, interpreta rolului Caterina din „Marele fluviu își adună apele” de Dan Tărchilă

— **Rolul Caterina din piesa Marele fluviu își adună apele de Dan Tărchilă a fost o performanță artistică, care ți-a adus un mare succes. Ce-ți mai amintești despre acel moment?**

— Să vorbesc despre Caterina, după atîția ani de la premieră, mă emoționează. Acum, cînd îmi pui această întrebare, re trăiesc momentele de atunci și mi se pare că visez. Dar e un vis care s-a împlinit. Caterina mi-a adus multe satisfacții și multe bucurii: bucuria întâlnirii cu o asemenea eroină, bucuria reușitei de a înfrunghia pe scenă o tînără care și-a închinat viața luptei clasei muncitoare. Cu acest rol am obținut premiul întâi la Decada dramaturgiei originale contemporane din 1961. Spectacolul a fost transmis și la radio.

Nu mi s-a părut că viața Caterinei se deosebește prea mult de a altor femei tînere din acei ani; ca om, însă, mi se pare deosebită, prin forța lăuntrică de care a dat dovadă în împrejurări dramatice. Nu cred că doar suferința și umilințele la care a fost supusă i-au dat această forță, ci este o trăsătură a firii ei, manifestată atunci cînd viața a obligat-o să reziste, să se apere, să treacă la ofensivă.

Eroina piesei lui Dan Tărchilă are menirea să intruchipeze ce a însemnat pentru oamenii simpli întâlnirea cu partidul în anii de groa încercare ai ilegalității. Caterina străbate un drum extrem de dificil — de la întuneric la lumină, de la condiția de sclav la aceea de luptător conștient împotriva exploatarei și a regimului fascist.

Părăsită de mama ei la poarta unui azil, n-a cunoscut căldura și dragostea părintească. La șapte ani a început munca de rob într-o circiumă sordidă, unde era exploatată, bătută, chinuită. Reușind să fugă de la stăpîn, intră într-o lume ale cărei rosturi nu le cunoștea. Întîlnirea cu omul care i-a pus în mînă „Manifestul Partidului Comunist” — un bătrîn legător de cărți — este hotărîtoare pentru Caterina.

Încadrată în lupta ilegală, viața ei nu devine mai ușoară. A trebuit să muncească și mai mult, dar viața i s-a îmbogățit, a dobîndit un sens. Îl înîlnește pe comunistul Victor. Iubește și este iubită.

Bărbatul iubit și ocrotitor este arestat chiar în ziua nunții. Intrată în partid, preia unele sarcini ale soțului închis la Doftana. Va participa la evenimentele care premERG Actului de la 23 August.

Pentru realizarea scenică a personajului a trebuit să țin seamă de toate caracteristicile sale psihologice, morale: puritatea, nevoia de protest a slujnicei de odinioară, gingășia soției și fermitatea tovarășei de luptă, demnitatea în atitudine față de stăpîni, în înfruntarea cu zbirii Siguranței, credința neclintită în victorie, toate acestea reprezintă fondul moral de unde-și extrage țîria și curajul să acționeze pînă la sacrificiu.

Viața exemplară a Caterinei, personajul central al piesei Marele fluviu își adună apele de Dan Tărchilă, face sensibile pentru conștiința spectatorului nobilele principii care au însuflețit lupta eroică a Partidului Comunist pentru victoria clasei muncitoare.

Interviuri realizate de
Maria MARIN

Un moment în democratizarea revoluționară

a artei :

TEATRUL MUNCITORESC

Într-un elegant album fotografic din 1971, util și strălucit, prin comentarii și legende la fotografii, se conturează un nobil profil al scenei din Giulești. Acest teatru de cartier, în anii săi de pionierat, repede devenit teatru de artă, se plasează în miezul fierbinte al vieții artistice; prin programul repertorial, prin montările sale cele mai reprezentative și, mai cu seamă, prin calitatea formativă a activității de fiecare zi, este exemplar în biografia culturii socialiste românești.

Criticul Radu Popescu a scris rînduri emblematice în amintitul album: „Istoria, întemeindu-se pe cifre, proclamă că teatrul Giulești a fost, în capitala țării, prima instituție teatrală a unui public nou, a unui public proletar și popular, a cărui educare entuziastă și al cărui entuziasm proaspăt au contribuit temeinic, în sfera teatrului, la înfăptuirea aceluia fenomen imens și decisiv care a fost trecerea culturii și artei din posesia sterilă a minorității în posesia activă a întregului popor și, prin aceasta, a contribuit la crearea culturii și artei socialiste”.

În acest mai sărbătoresc, cînd rememoram jertfe și fapte de glorie ale eroinei noastre clase muncitoare, conduse de Partidul Comunist Român, paginile istoriei teatrului se întorc mai ales pentru învățăminte. Înaintașii ne-au visat... Pentru noi și pentru urmașii noștri au așezat temelțiile...